

Postadres Postbus 24, 9410 AA Beilen
Telefoon (0593) 53 92 22
Internet www.middendrenthe.nl **E-mail** gemeente@middendrenthe.nl

Aan de raads- en commissieleden
van de gemeente Midden-Drenthe

Bezoekadres

Beilen Raadhuisplein 1
ma, wo, vr 8.30 – 16.30
di 8.30 – 14.30
do 8.30 – 20.00
Smilde Oons Huus Elzenlaan 10
ma 8.30 – 12.00
do 8.30 – 12.00

Datum: 26 juni 2023

Behandeld door: Tamara Beens

Zaaknummer: 3297229

Onderwerp: provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en
Klimaat

Bijlagen: het provinciaal Peerjarenprogramma
Infrastructuur Energie en Klimaat

Geachte raads- en commissieleden,

Het elektriciteitsnetwerk in Nederland is ontworpen op de vraag van de eindgebruikers: “U vraagt, wij draaien”. Deze vraag is op korte termijn voorspelbaar en de opwek van elektriciteit met fossiele brandstoffen wordt hierop aangepast. Meer vraag betekent meer productie en andersom. In dit [filmpje](#) wordt op uitgelegd hoe het elektriciteitsnetwerk werkt.

Met de komst van hernieuwbare elektriciteit¹ is het aanbod van elektriciteit minder goed te sturen. Want hernieuwbare elektriciteit is afhankelijk van het weer, het moment op de dag en het seizoen. Daarnaast is er nog te weinig balans tussen zonne-energie en windenergie op het elektriciteitsnetwerk. Ook zien we dat door het elektrisch maken van onder andere bedrijfsprocessen en het verwarmen van woningen er pieken ontstaan in de vraag naar elektriciteit. Dit alles zorgt ervoor dat er op sommige momenten te weinig aanbod is van hernieuwbare elektriciteit, terwijl er op andere momenten juist een overschot aan elektriciteit ontstaat. Hierdoor ontstaat netcongestie.

Deze brief is ter informatie naar aanleiding van het vaststellen van het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur, Energie en Klimaat (pMIEK) door Gedeputeerde Staten. In deze brief leggen wij u uit wat netcongestie is, hoe wij in Drenthe hiermee omgaan en wat het pMIEK voor onze gemeente kan betekenen. Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst van 7 november informeren wij u verder over dit onderwerp.

¹ Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit uit energiebronnen die zichzelf op natuurlijke wijze opnieuw aanvullen. Zonne- en windenergie zijn hiervan de bekendste voorbeelden.

Netcongestie

Er is sprake van netcongestie als de vraag naar transport van elektriciteit groter is dan de transportcapaciteit van het elektriciteitsnetwerk. Dit wordt ook wel transportschaarste genoemd. Er zijn twee vormen van transportschaarste; afnameschaarste en invoedingsschaarste. Op deze [capaciteitskaart](#) van Netbeheer Nederland wordt met kleur aangegeven waar in Nederland afnameschaarste of invoedingsschaarste is of dreigt. Hieronder worden deze twee vormen van transportschaarste toegelicht.

Afnameschaarste

We spreken van afnameschaarste wanneer netcongestie dreigt bij het afnemen van elektriciteit. Wanneer sprake is van afnameschaarste, kan Enexis grootverbruikers niet meer aansluiten. Dit heeft gevolgen voor nieuwe grootverbruikers, zoals: kantoorgebouwen, productiebedrijven, etc. Het kan ook gevolgen hebben voor bestaande bedrijven die een nieuwe aansluiting voor grootverbruikers nodig hebben, omdat ze willen uitbreiden en/of verduurzamen.

In april 2022 heeft netbeheerder Enexis aangekondigd afnameschaarste te verwachten voor grote afnemers op drie stations in Drenthe. Op dit moment kan Enexis Netbeheer deze grote afnemers nog wel aansluiten, maar de maximale capaciteit is bijna bereikt. Enexis Netbeheer geeft aan dat het lastig is om te voorspellen wanneer de maximale capaciteit wordt bereikt, omdat dit afhankelijk is van de vraag uit de markt. Wanneer dit punt bereikt wordt, komen aanvragen van grote afnemers voor een nieuwe of zwaardere aansluiting op een wachtlijst. Dit kan gevolgen hebben voor nieuw te vestigen bedrijven en bedrijven die willen uitbreiden en/of verduurzamen.

Invoedingsschaarste Voor initiatiefnemers van grootschalige energieopwekprojecten (groter dan 15 kW²) is het steeds lastiger om hun projecten aan te sluiten op het elektriciteitsnetwerk. Het duurt soms meer dan een jaar om een nieuwe aansluiting te krijgen. Netbeheerders houden wachtlijsten bij van projecten die een netaansluiting en/of transportcapaciteit wensen. Zodra er nieuwe capaciteit beschikbaar is, worden projecten op volgorde van aanmelden aangesloten. Ook initiatiefnemers van projecten, waarvan het duidelijk is dat ze geen kans maken op een omgevingsvergunning, kunnen een aansluiting aanvragen. De netbeheerders kunnen deze aanvragen niet weigeren. Ook voor deze aanvragen reserveert de netbeheer transportcapaciteit. Deze reserveringen dragen bij aan de netcongestie.

Uitbreiding van het netwerk

Het elektriciteitsnetwerk moet worden uitgebreid. Dit is nodig voor onze ambities voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit. Maar het is ook nodig voor de bouw of het verduurzamen van bedrijven en woningen. In Drenthe zijn twee regionale netbeheerders actief: Enexis en RENDO. Zij beheren het middenspanningsnet (MS-net) en het laagspanningsnet (HS-net). TenneT beheert het hoogspanningsnet in Nederland (zie ook dit [filmpje over het elektriciteitsnetwerk](#)).

De netbeheerders maken investeringsplannen (IP's) waarin zij aangeven welke investeringen zij de komende jaren uitvoeren ten behoeve van de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk.

---

² kW staat voor kilowatt. De capaciteit van een zonnepaneleninstallatie wordt uitgedrukt in Watt. Watt is het elektrisch vermogen. De opbrengst van een installatie, oftewel de hoeveelheid elektriciteit, wordt uitgedrukt in (kilo)wattuur (kWh).

Deze investeringsplannen worden iedere twee jaar herijkt. Het elektriciteitsnetwerk in Drenthe wordt versterkt door de uitbreiding van 15 HS/MS-stations en de realisatie van 4 nieuwe HS/MS-stations door Enexis en RENDO. HS/MS-stations zijn stations die aansluiten op zowel het hoogspanningsnet (HS-net) als het middenspanningsnet (MS-net).

Gemeente Midden-Drenthe ligt in het verzorgingsgebied van transformatorstation Zeijerveen in Assen. Dit is één van de HS/MS-stations die worden uitgebreid. Zeijerveen is een belangrijke schakel in ons landelijke elektriciteitsnet. Het is het enige koppelstation in Drenthe, waarmee we de koppeling met de energiesnelweg kunnen maken (aansluiten op 220kV hoogspanningsverbinding). Via deze verbinding kan de elektriciteit snel getransporteerd worden naar de rest van Nederland. In de komende jaren worden nog twee nieuwe koppelstations in Drenthe gerealiseerd (rond Veenoord en ten noorden van Hogeveen).

Op het bedrijventerrein Energie Transitie Park (ETP) bij Wijster gaat TenneT een nieuw HS/MS station bouwen. Dit project is onderdeel van de Drents Overijsselse Netversterking. Voor dit project is een bestemmingsplanwijziging nodig. Het nieuwe bestemmingsplan wordt nu door TenneT gemaakt in afstemming met gemeente Midden-Drenthe.

De uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk gaat niet snel genoeg vanwege een gebrek aan capaciteit, materiaal en de benodigde ruimtelijke procedures. Om gezamenlijk sturing te houden op de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk, organiseert de provincie Drenthe het pMIEK (provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur, Energie en Klimaat). Met het pMIEK wordt afgestemd met de netbeheerders en de gemeenten over de wijze waarop, wanneer en waar de energie-infrastructuur gereed komt binnen de provincie.

Drentse pMIEK

De provincies zijn door de minister voor Klimaat en Energie gevraagd om de regie op te pakken bij de aanleg van de regionale energie-infrastructuur. Met het pMIEK wordt dit concreet gemaakt. Binnen het pMIEK stemmen de netbeheerders en de gemeenten af over de wijze waarop, wanneer en waar de energie infrastructuur wordt uitgebreid. De provincies hebben met de Minister afgesproken dat zij vóór de zomer 2023 een pMIEK opleveren. Het pMIEK is door Gedeputeerde Staten vastgesteld op 27 juni jl. Het pMIEK is als bijlage toegevoegd.

Het pMIEK gaat verder dan alleen de opwek van hernieuwbare elektriciteit. Binnen het pMIEK wordt ook gekeken naar het effect van woningbouw, bedrijventerreinen en mobiliteit op het elektriciteitsnetwerk. Het gaat daarbij om nieuwbouw en het verduurzamen van bestaande gebouwen. Het pMIEK bevat een prioritering van uitbreidingsinvesteringen van de regionale energie-infrastructuur. Met het pMIEK kiezen provincies, gemeenten en netbeheerder(s) welke regionale energie-infrastructuur uitbreidingsprojecten prioriteit, versnelling of extra inspanning nodig hebben.

Het afgelopen jaar hebben wij samen met de andere Drentse gemeenten de provincie geholpen bij het tot stand komen van het pMIEK. Zowel ambtelijk als bestuurlijk waren wij hierbij betrokken. De komende jaren zullen wij, binnen dit proces, ons blijven inzetten om de maatschappelijke opgaven in onze gemeente hierin naar voren te brengen.

Het pMIEK wordt door de netbeheerders TenneT, Enexis, RENDO en Gasunie gebruikt om hun investeringsplannen te maken. Omdat zij dit elke twee jaar doen, zal de provincie ook elke twee jaar een actueel pMIEK opleveren. Het Drentse pMIEK bevat drie onderdelen:

1. Een overzicht van de huidige projecten van Enexis en TenneT; het pMIEK benadrukt dat de uitvoering van deze projecten essentieel is voor de regio Drenthe.
2. Een overzicht van het bestaande beleid voor wonen, werken, mobiliteit en hernieuwbare energie: het pMIEK gaat over ons huidige beleid. Nieuw beleid komt zoveel mogelijk terug in de volgende iteratie van de pMIEK.
3. Een afwegingskader voor de netbeheerders; dit afwegingskader helpt de netbeheerders bij het maken van de prioritering in hun planning: welke projecten hebben een groot maatschappelijk belang en hebben daarmee voorrang op anderen?

Met deze drie elementen geeft Drenthe de netbeheerders een goede basis voor het komende Investeringsplan (IP 2024-2026). Ondertussen blijven wij in gesprek met de netbeheerder. Dit doen wij in een strategisch planningsoverleg met Enexis en met andere gemeenten binnen de “pocket”. Een transformatorstation heeft een verzorgingsgebied. Dit gebied ligt rondom het station en ligt in meerdere gemeenten. We noemen dit ook wel een “pocket”. Gemeente Midden-Drenthe ligt in de pocket met gemeenten Tynaarlo, Assen en Noordenveld. Het gesprek over welke uitbreiding van het netwerk prioriteit heeft, zal voornamelijk binnen deze pocket plaatsvinden.

Het Drentse Afwegingskader

Gedeputeerde Staten geeft de hoogste prioriteit aan ‘Woningen en voorzieningen’ (zowel nieuwbouw als verduurzaming). Om dit goed tot zijn recht te laten komen, dient bij de prioritering door de netbeheerders bij investeringen in de energieinfrastructuur de volgende stappen doorlopen te worden:

Stap 1 - Volgorde van prioriteit o.b.v. hetgeen de investering mogelijk maakt:

1. Combinatie van afname en opwek (relevante bijdragen van beide)
2. Hoofdzakelijk afname
3. Hoofdzakelijk opwek

Stap 2 – Stap 2 is alleen van toepassing wanneer stap 1 nog benodigde prioritering overlaat:

- Prioriteit woningen en voorzieningen (zowel nieuwbouw als verduurzaming)
- Geen verdere prioritering

Uitgangspunten hierbij:

- Prioritering vindt plaats binnen pockets, en niet tussen pockets.
- Prioritering van investeringen o.b.v. knelpunten gebeurt gebiedsgericht en in overleg. De RNB's vormen mede met dit afwegingskader een voorstel voor invulling van de knelpunten. Dit is het vertrekpunt voor nader overleg, waarin eventuele verfijning van plannen en timing plaatsvindt.
- Indien bovenstaande nog verdere verfijning vraagt, krijgt dit in onderling overleg invulling

Wat betekent dit voor Midden-Drenthe?

Het pMIEK helpt gemeenten bij het maken van plannen op het gebied van woningbouw, nieuwe bedrijventerreinen en grootschalige hernieuwbare energieopwek. In het pMIEK maken we regionale afspraken over welke maatschappelijke doelen voorrang krijgen. Maar ook waar uitbreidingen van het elektriciteitsnetwerk ruimtelijk het meest wenselijk zijn.

Bij de uitvoering van de RES-ambitie geeft het pMIEK inzicht in wanneer waar grootschalige hernieuwbare energieopwek kan worden aangesloten. De uitbreiding van het netwerk houdt rekening met de RES-ambitie. Het gaat er dan ook niet om of deze projecten worden aangesloten, maar wanneer dit mogelijk is. Dit geeft gemeenten en initiatiefnemers duidelijkheid in de planning van projecten.

Informatie

Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst van 7 november wordt u nader geïnformeerd over dit onderwerp. Mocht u ondertussen vragen hebben, kunt u contact opnemen met Tamara Beens, projectleider duurzaamheid, te bereiken op maandag t/m donderdag via telefoonnummer 0593 53 92 34.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,

de secretaris, de burgemeester.

